

CONCEPȚIA INTEGRATĂ DE PREGĂTIRE A PERSONALULUI INSTITUȚIILOR / STRUCTURILOR IMPLICATE ÎN PROCESUL DE ADERARE A ROMÂNIEI LA SPAȚIUL SCHENGEN

ARGUMENTAȚIE

Integrarea europeană a reprezentat în decursul ultimilor ani preocuparea primordială a tuturor ministerelor și a celorlalte instituții ale administrației publice din România, acestea concentrându-și eforturile pentru îndeplinirea obiectivelor și responsabilităților care le-au revenit în domeniul de competență.

Ca urmare a progreselor înregistrate, la 13 aprilie 2005, România a primit avizul conform al Parlamentului European, iar semnarea Tratatului de Aderare la Uniunea Europeană a avut loc la 25 aprilie 2005, la Luxemburg.

Potrivit calendarului stabilit, România va adera la Uniunea Europeană la 01.01.2007.

Odată cu dobândirea calității de membră cu drepturi depline a Uniunii Europene, țara noastră va intra într-o nouă etapă, care presupune pregătirea și adoptarea măsurilor necesare eliminării controalelor la frontierele interne la data aderării la spațiul Schengen.

Pregătirile pentru aderarea la spațiul Schengen reprezintă un complex de măsuri care trebuie să fie adoptate și implementate în mod coordonat, unitar și planificat, de către instituțiile / structurile cu responsabilități în domeniu. Acest demers se poate materializa numai printr-un efort inter-instituțional care să exprime capacitatea tuturor celor implicați de a gestiona coerent acest proces complex. În plus, pregătirea pentru aderarea la spațiul Schengen trebuie să aibă o asemenea calitate încât să permită o evoluție pozitivă a României pe parcursul procesului de evaluare Schengen și adoptarea deciziei Consiliului Uniunii Europene privind eliminarea controalelor la frontierele interne.

Prin HG nr. 882/05.07.2006, a fost înființată Comisia națională de autoevaluare Schengen, care va coordona, promova și reprezenta politicile și acțiunile de analiză, dezvoltare și inovare în domeniul implementării acquis-ului Schengen.

Comisia este organizată pe lângă Ministerul Administrației și Internelor, iar președintele acesteia este ministrul administrației și internelor. Secretariatul Comisiei se asigură de structura de specialitate a Ministerului Administrației și Internelor.

În cadrul măsurilor de pregătire a aderării la spațiul Schengen, soluționarea aspectelor referitoare la asigurarea resurselor umane necesare și formarea profesională corespunzătoare a acestora, reprezintă una din condițiile esențiale pentru succesul întregului proces. Mai mult decât atât, recomandările și cele mai bune practici existente la nivel european impun elaborarea și adoptarea unui concept clar și integrat, al pregătirii în domeniul Schengen.

Având în vedere faptul că, așa cum am precizat, deja în procesul de integrare în spațiul Schengen sunt implicate la nivel național mai multe instituții / structuri, îndeplinirea obiectivelor generale propuse nu poate reprezenta decât consecința acțiunii lor întrunite. Această abordare privește inclusiv necesitatea

formării profesionale a personalului din perspectiva asimilării unitare a cadrului normativ și procedural incident domeniului Schengen.

Instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen posedă, în prezent, sisteme proprii de formare profesională, ceea ce rezolvă însă, numai în parte problematica pregătirii personalului.

Necesitatea unui efort comun, la nivel național, privind pregătirea personalului, precum și posibilitățile instituțiilor / structurilor implicate în activitățile de integrare în spațiul Schengen de a funcționa în comun pentru îndeplinirea obiectivelor ce le revin, pune problema constituirii unui sistem integrat de formare profesională, intenție materializată în prezentul document.

CAPITOLUL I GENERALITĂȚI

Art. 1 Pentru îndeplinirea, în domeniul formării profesionale, a rolului de coordonare ce îi revine, Ministerul Administrației și Internelor elaborează Concepția integrată de pregătire a personalului instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen, numită în continuare Concepția integrată de pregătire.

Art. 2 (1) Scopul elaborării Concepției integrate de pregătire îl reprezintă realizarea cadrului general comun pentru formarea profesională inițială și continuă a personalului care își desfășoară activitatea în domeniul Schengen.

(2) Constituirea cadrului general comun de pregătire nu exclude responsabilitatea instituțiilor/structurilor cu responsabilități Schengen pentru formarea profesională inițială și continuă a personalului propriu în vederea îndeplinirii atribuțiilor și misiunilor ce le revin.

(3) Instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen își vor dezvolta modele formative adaptate nevoilor proprii de instruire, ca părți componente ale sistemelor de pregătire profesională pe care le dețin.

Art. 3 Obiectivele implementării Concepției integrate de pregătire sunt următoarele:

- a) constituirea unui sistem de pregătire compatibil și interoperabil care să asigure pregătirea profesională a personalului care își desfășoară activitatea în domeniul Schengen, la nivel național;
- b) dezvoltarea acțiunilor de cooperare inter-agenții în domeniul formării profesionale;
- c) diseminarea bunelor practici prin realizarea schimbului de experiență în cadrul unor acțiuni de pregătire și exploatarea, în procesul de pregătire a personalului, a concluziilor rezultate din aplicarea lecțiilor învățate prin transmiterea reciprocă a unor analize, sinteze, materiale documentare etc.;
- d) sprijinul reciproc în domeniul formării profesionale prin schimb de formatori;
- e) transmiterea de materiale didactice, facilitarea folosirii, în scop de învățământ, a elementelor de dotare tehnică și a spațiilor din instituțiile de învățământ, ori din alte locații, pentru organizarea în comun sau în beneficiul unei / unor instituții / structuri, a activităților de pregătire în domeniul Schengen;
- f) asistența și sprijinul de specialitate în situația desfășurării de activități de pregătire cu participare internațională în țară sau străinătate;
- g) organizarea de programe de cooperare internațională și expertiză europeană pentru formarea personalului român în domeniul Schengen, solicitând de la organismele europene acoperirea nevoilor de pregătire prin desfășurarea de proiecte comune, cursuri, seminarii, schimb de documentație etc.

CAPITOLUL II PRINCIPII

Art. 4 Concepția integrată de pregătire a personalului instituțiilor / structurilor implicate în procesul de aderare la spațiul Schengen se bazează pe următoarele principii:

- a) unitatea conceptuală;
- b) descentralizarea gestiunii acțiunilor formative;
- c) complementaritatea acțiunilor formative;
- d) parteneriatul instituțional și susținerea reciprocă în domeniul formării profesionale inițiale și continue a personalului;
- e) responsabilitatea față de formarea profesională a personalului propriu;
- f) continuitatea activităților formative;
- g) specializarea formării în funcție de atribuțiile și misiunile instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen;
- h) independența funcțională în domeniul pregătirii a instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen.

CAPITOLUL III Grupurile țintă pentru pregătirea în domeniul Schengen

Art. 5 (1) Pregătirea în domeniul Schengen se adresează personalului care își desfășoară activitatea în instituțiile / structurile cu responsabilități în domeniu prevăzute de actele normative în vigoare.

Grupurile țintă avute în vedere pentru pregătirea în domeniul Schengen sunt prevăzute în Anexa nr. 1.

(2) Pregătirea în domeniul Schengen cuprinde elevii / studenții din cadrul unităților de învățământ aparținând instituțiilor cu responsabilități în domeniu prevăzute de actele normative în vigoare.

(3) Pregătirea va include atât oficiali de rang înalt, la nivel de secretari de stat, directori, șefi de departamente etc., cât și personal de execuție cu atribuții în domeniu.

CAPITOLUL IV FORMAREA PROFESIONALĂ INTEGRATĂ ÎN DOMENIUL SCHENGEN

Art. 6 (1) Domeniile în care se va desfășura pregătirea integrată Schengen sunt următoarele:

- a) controlul frontierelor;
- b) politica de vize;
- c) migrația;
- d) azilul;
- e) cooperarea polițienească;
- f) cooperarea judiciară;
- g) lupta împotriva drogurilor;
- h) arme de foc și muniții;
- i) sistemul informatic Schengen;
- j) protecția datelor;
- k) cunoașterea elementelor situației internaționale care prezintă relevanță pentru activitatea operativă în domeniul Schengen;
- l) cunoașterea limbilor de circulație internațională necesare cooperării în domeniul Schengen.

(2) În funcție de nevoi, pregătirea poate include și alte domenii necesare îndeplinirii atribuțiilor și misiunilor (de exemplu, cooperare inter-instituțională).

Art. 7 Obiectivele comune ale formării profesionale integrate în domeniul Schengen sunt următoarele:

- a) cunoașterea conținutului documentelor strategice privind cooperarea Schengen;
- b) asigurarea cunoștințelor și formarea deprinderilor necesare pentru dezvoltarea capacității personalului de cooperare în domeniul Schengen;
- c) transmiterea informațiilor privitoare la acquis-ul Schengen;
- d) cunoașterea procesului de evaluare Schengen;
- e) pregătirea personalului pentru aplicarea procedurilor de lucru specifice;
- f) asigurarea cunoștințelor și formarea deprinderilor de operare a tehnicii și a materialelor destinate îndeplinirii atribuțiilor și misiunilor în domeniul Schengen.

Art. 8 (1) Formarea profesională în domeniul Schengen se realizează prin formare profesională inițială și formare profesională continuă.

(2) Formarea profesională vizează personalul existent și pe cel nou încadrat, atât cel cu funcții de conducere, cât și de execuție.

Art. 9 (1) În cadrul formării profesionale în domeniul Schengen se realizează pregătirea generală și pregătirea de specialitate a personalului.

(2) Pregătirea generală are ca scop transmiterea de ansamblu a informațiilor principale privitoare la domeniul Schengen.

(3) Pregătirea de specialitate vizează transmiterea cunoștințelor și formarea deprinderilor necesare personalului care îndeplinește nemijlocit atribuții, mai ales de natură operativă, în instituții / structuri cu responsabilități Schengen.

(4) Cunoștințele generale și de specialitate pentru formarea profesională a personalului în domeniul Schengen sunt prevăzute în Anexa nr. 2.

Secțiunea 1

Formarea inițială a personalului

Art. 10 (1) Formarea profesională inițială în domeniul Schengen se realizează în cadrul unităților de învățământ aparținând instituțiilor / structurilor cu responsabilități în domeniu sau la alți furnizori de pregătire specializați care pot acoperi nevoile de pregătire identificate.

(2) În planurile de învățământ ale instituțiilor de învățământ pentru formarea inițială a personalului se vor introduce, după caz, disciplinele și temele care vor putea asigura cunoștințele generale și de specialitate prevăzute în Anexa nr. 2 prin care se asigură competențele profesionale în domeniul Schengen.

(3) La formarea inițială se va realiza pregătirea generală a elevilor / studenților de toate categoriile care, prin natura atribuțiilor, pot veni în contact cu documente, date și informații, precum și cu structuri și angajați care își desfășoară activitatea în domeniul Schengen.

(4) Tot în cadrul formării inițiale se va asigura pregătirea de specialitate a elevilor / studenților destinați să își desfășoare nemijlocit activitatea în componentele operative ale instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen.

(5) Prevederile alin. (1), (2), (3) și (4) se aplică instituțiilor subordonate Ministerului Administrației și Internelor, dar și altor structuri care au în componere instituții de învățământ pentru formarea inițială a personalului.

(6) Întregul personal mutat / transferat sau nou angajat în cadrul instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen va parcurge programe de formare inițială. Acest personal va efectua, după caz, pregătire generală sau de specialitate, potrivit naturii și atribuțiilor posturilor, prin modalitățile utilizate, de regulă, la instruirea angajaților proprii (cursuri, seminarii, ateliere de lucru, schimburi de experiență, pregătire la locul de muncă etc.).

Art. 11 În raport cu posibilitățile existente, instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen își vor acorda sprijin reciproc în ceea ce privește formarea inițială a personalului.

Secțiunea 2

Formarea profesională continuă

Art. 12 Formarea profesională continuă asigură mediul principal de cooperare în procesul de aplicare a Concepției integrate de pregătire.

Art. 13 Formarea profesională continuă se desfășoară de-a lungul carierei, cu personalul care a parcurs formarea inițială și activează în cadrul instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen.

Art. 14 (1) Formarea profesională continuă se desfășoară prin activități de instruire curentă la locul de muncă și prin alte forme asigurate de furnizori specializați sau instituții diverse care au capacitatea de pregătire necesară.

(2) Formarea continuă la locul de muncă va viza probleme punctuale privitoare la modificarea legislației și a procedurilor de lucru, intrarea în vigoare a noi categorii de tehnică și aparatură, schimbări ale situației operative, ale modurilor de operare, precum și referitoare la aspecte care presupun specializarea, perfecționarea, actualizarea și dezvoltarea cunoștințelor și deprinderilor profesionale.

(3) Modalitățile de pregătire vor fi alese în funcție de reglementările legale de nivel superior sau interne aplicabile categoriei de personal inclus în programele de formare profesională continuă.

(4) Instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen, prin compartimentele specializate de formare profesională, vor asigura alocarea bugetelor de timp necesare desfășurării activităților de pregătire la locul de muncă și proiectarea graficelor anuale ale cursurilor.

Art. 15 Instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen vor avea în vedere dezvoltarea sistemelor de formare a formatorilor necesari diseminării cunoștințelor, efectuării prezentărilor teoretice, desfășurării aplicațiilor practice și utilizării metodei lecțiilor învățate.

Art. 16 În cadrul formării profesionale continue se va acorda o importanță deosebită pregătirii integrate a personalului de conducere de la toate nivelurile ierarhice, a personalului care își desfășoară activitatea în componente structurale care au ca obiect nemijlocit de activitate cooperarea inter-instituțională sau cu diverse organisme internaționale și a celui destinat să efectueze evaluări interne cu privire la cunoașterea, respectarea și aplicarea legislației și a procedurilor Schengen.

CAPITOLUL V

EVALUĂRI

Art. 17 (1) Compartimentele însărcinate cu formarea profesională a angajaților din instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen își vor constitui sisteme proprii de control a modului de organizare și desfășurare a pregătirii personalului propriu în domeniul de referință.

(2) Compartimentele însărcinate cu formarea profesională a personalului din cadrul instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen vor evalua nivelul de pregătire a angajaților, precum și calitatea serviciilor de formare profesională inițială și continuă asigurate în sistemul propriu.

(3) Rezultatul evaluărilor va face obiectul unor raportări interne în care se vor formula și propuneri corespunzătoare privind formarea profesională a personalului.

(4) Concluziile principale care pot prezenta interes general pentru toate instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen vor fi aduse la cunoștința Grupului de lucru înființat prin prevederile art. 20 alin. (1) care va asigura diseminarea informațiilor relevante.

(5) Vor fi considerate, în mod prioritar, ca aspecte de interes general, constatările și recomandările formulate de reprezentanții organismelor europene care efectuează evaluări în domeniul Schengen și care presupun intervenții urgente în planul formării profesionale a personalului.

Art. 18 La solicitarea expresă a instituțiilor competente, Grupul de lucru înființat prin prevederile art. 20 alin. (1) va organiza activități de evaluare, constituind în acest sens echipe de specialiști.

CAPITOLUL VI DISPOZIȚII FINALE

Art. 19 (1) Pentru monitorizarea modului de îndeplinire a prevederilor Concepției integrate de pregătire și asigurarea implementării acesteia din punct de vedere tehnic se constituie Grupul de lucru privind implementarea Concepției, organizat în subordinea Comisiei naționale de autoevaluare Schengen, în baza art. 5 alin (3) din HG nr. 882 privind constituirea Comisiei naționale de autoevaluare Schengen.

(2) Din Grupul de lucru face parte câte un reprezentant al instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen, de regulă din cadrul componentelor acestora cu atribuții privind formarea profesională a personalului și/sau afaceri europene/Schengen.

(3) Președinția Grupului de lucru și secretariatul acestuia se asigură de către Direcția Management Resurse Umane a Ministerului Administrației și Internelor.

(4) Grupul de lucru se întrunește în ședințe trimestriale sau ori de câte ori este nevoie.

(5) La ședințele trimestriale reprezentanții instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen pun la dispoziția secretariatului Grupului de lucru note cuprinzând sinteza activităților formative desfășurate în domeniu la nivelul fiecărei instituții.

(6) Cu ocazia ședințelor trimestriale sau ori de câte ori este nevoie se întocmesc pentru conducătorii instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen, rapoarte privitoare la probleme care necesită intervenția acestor persoane pentru soluționare, care exced posibilităților de rezolvare ale Grupului de lucru sau reprezintă dificultăți materiale și financiare ce trebuie prezentate factorilor de decizie în drept să hotărască alocarea de resurse.

(7) Anual, până la data de 1 decembrie, se întocmește de către președintele Grupului de lucru, pe baza datelor transmise de la fiecare instituție, Raportul privind modul de organizare și desfășurare a activităților de pregătire în domeniul Schengen, document care se distribuie instituțiilor / structurilor și persoanelor interesate și se prezintă, spre aprobare, în cadrul reuniunilor Comisiei naționale de autoevaluare Schengen.

Art. 20 (1) Pentru asigurarea pregătirii personalului propriu, fiecare instituție va elabora, anual, până la data de 1 octombrie, graficul de formare profesională a angajaților în domeniul Schengen pentru anul următor, care va conține activitățile planificate, perioadele și locul de desfășurare, forma de desfășurare, numărul de participanți, cine asigură formatorii, costurile și cine le suportă.

(2) Graficele anuale se vor elabora după identificarea nevoilor de pregătire potrivit procedurilor aplicate în fiecare instituție.

(3) Proiectele graficelor anuale ale instituțiilor se vor prezenta în cadrul Grupului de lucru în cursul trimestrului III, pentru cunoașterea reciprocă a conținutului documentelor și realizarea corelărilor ce se impun, mai ales în ceea ce privește activitățile cu participare internațională, în țară sau în străinătate.

(4) Pentru acțiuni de pregătire a căror desfășurare presupune cooperarea inter-instituțională, părțile interesate vor colabora bi sau multilateral, după caz, sau vor solicita, în cadrul Grupului de lucru sau președintelui acestuia, organizarea sprijinului reciproc necesar.

Art. 21 Grupul de lucru va elabora, anual, până la data de 1 noiembrie, pe baza propunerilor instituțiilor / structurilor cu responsabilități în domeniu Graficul național comun de pregătire, document care se prezintă, spre aprobare, în cadrul primei reuniuni anuale a Comisiei naționale de autoevaluare Schengen. Acesta va cuprinde activitățile ce vor fi realizate în cooperare și pe cele cu participare internațională care se adresează ansamblului instituțiilor / structurilor cu responsabilități Schengen, ori majorității acestora.

Art. 22 Instituțiile / structurile cu responsabilități Schengen vor prevedea în bugete resursele financiare necesare organizării activităților de formare profesională inițială și continuă a personalului propriu și pentru asigurarea participării acestuia la programe de pregătire organizate în cooperare, în țară sau în străinătate.

